
Til skiptis hjá foreldrum, er það sniðugt?

Líðan og aðlögun unglunga eftir fjölskyldugerðum

Benedikt Jóhannsson
sérfræðingur í klínískri sálfræði
2011

Áhrif skilnaðar á börn og unglunga

Skilnaður takmarkar möguleika á samvistum við báða foreldra.

Marktæk en lítil áhrif, mest fyrst (1-3 ár)

Minni áhrif nú en áður (algengara, heilbrigðari foreldrar).

Getur aukið á depurð, hegðunarvanda og notkun áfengis og vímuefna

Einkum háð: Samkomulagi foreldra –

Heilbrigði foreldra -Tengslum við báða foreldra –
Fjárhag.

Skilnaður jafnvel léttir ef deilurnar eru miklar.

Líðan barna eftir

fjölskylduaðstæðum (BJ 2003, 10-12 ára í RVK)

Börn hjá einstæðum föður í viðkvæmri stöðu

(verri líðan, útundan, strítt, minni samvera með fjölskyldu)

Börn hjá einstæðri móður nokkuð vel
aðlöguð

Stjúpmóðir hefur verndandi áhrif.

Ekki samsvarandi vernd af stjúpföður

Jafnari ábyrgð foreldra

- **Sameiginleg forsjá orðin ríkjandi** (89% barna 2009, Hagstofan)
= meiri ánægja hjá foreldrum einkum feðrum, meiri samvinna, meiri þátttaka feðra.
- **Skipt búseta barna vaxandi:** 4,2% barna í 6. 8.og10. bekk 2006.(Á og Þ) 23,6% barna og unglunga skömmu eftir skilnað 2008 (S. Og J.) 22% skilnaðarbarna í 8. bekk 2010 (BJ)
- **Yfirgnæfandi meirihluti foreldranna telur börnin sátt við jafnar samvistir 88%** (S og J)
- **Oftast vika og vika, 86%** (S og J)
- **2,2,3 dagar. Er það sniðugt?**

Jafnskipt búseta

- Forsenda að viðtækt samkomulag sé milli foreldra og að stutt sé á milli heimilanna.
- Börn í skiptri búsetu heldur betur aðlöguð en önnur börn eftir skilnað, en álíka og þau sem hafa mikla umgengni við báða foreldra.
- Tengist líklega minni ágreiningi, en getur líka dregið úr ágreiningi.
- Barnið þarf líka að vera sátt. Þróast oft í að barnið búi meira hjá öðru foreldrinu.

Jafnskipt búseta, kostir

- Meiri samfella í samskiptum, síður rof á tengslum við foreldri
- Heimatilfinning hjá barni á báðum stöðum
- Ábyrgð og álag skiptist jafnar á foreldra
- Foreldri ekki einstætt á sama hátt og áður
- Báðir foreldrar geta hvílt sig á börnunum
- Ef jöfn búseta hentar foreldrum betur geta þau hugsað betur um börnin. Síður reddingar.

Jafnskipt búseta, gallar

- Ekki aðal heimili = róleysi?
- Ekki aðal foreldri = grynri tengsl? Álíka auðvelt að ræða við og foreldra sem búa saman ÁMA og ÞB 2008.
- Reglur geta stangast á, forsenda að geri það ekki.
- Skortir samfellu í eftirliti með börnunum? Já aðeins samkvæmt ÁMA og ÞB 2008
- Brotakenndari tengsl við vini? Þó ekki samkvæmt ísl. Rannsókn frá 2008 ÁMA. og ÞB.

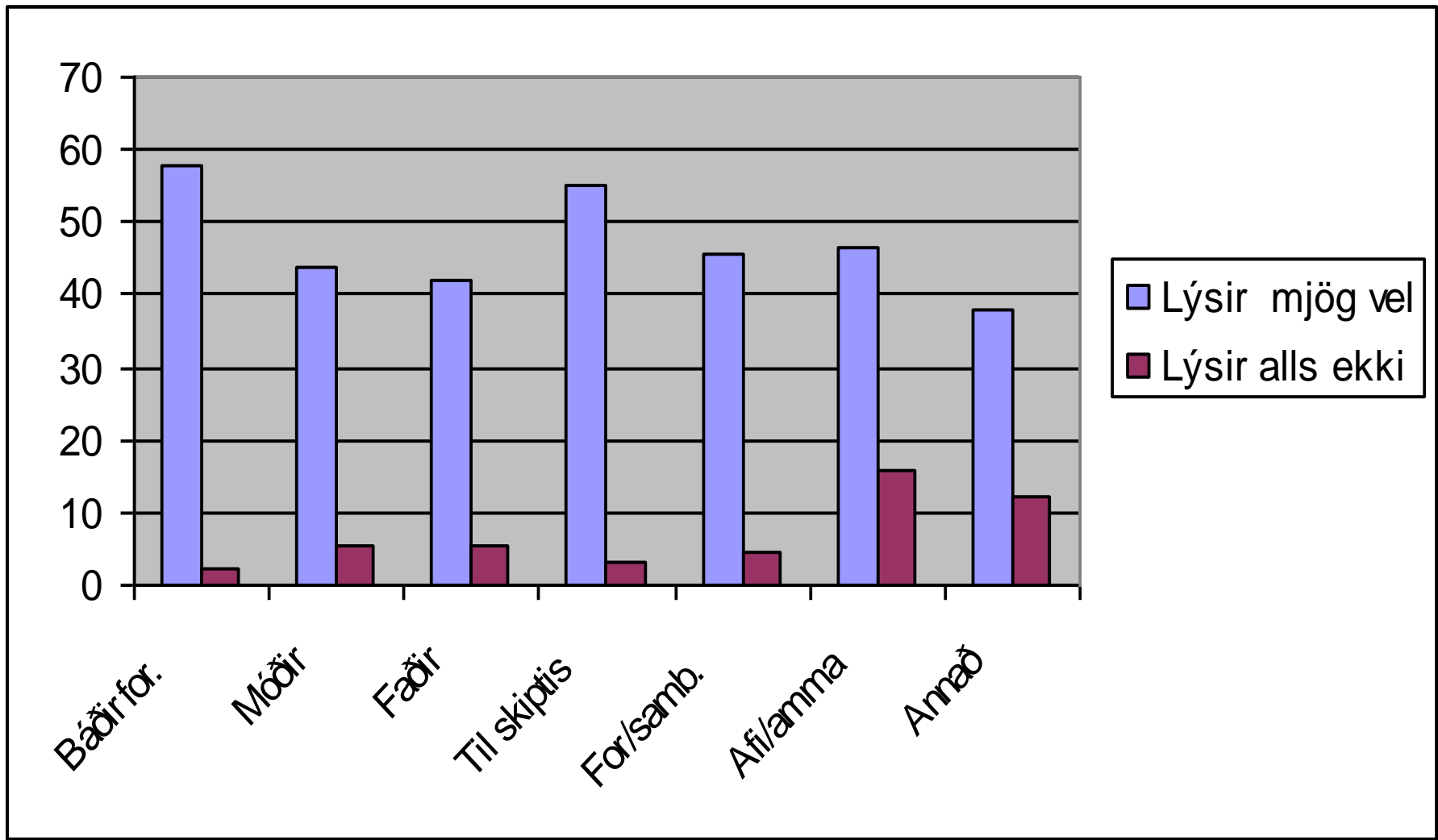
Könnun á unglíngum í 8-10 bekk

- Lögð fyrir alla unglínga um allt land af Rannsóknnum og greiningu í febrúar 2011
- Fjöldi: 10.840
- Í fyrsta skipti spurt um skipta búsetu hjá R.G.
- Nokkrar breytur tengdar við fjölskyldugerðir að frumkvæði undirritaðs á vegum Þjónustumiðstöðvar Miðborgar og Hlíða og Fjölskylduþjónustu kirkjunnar.

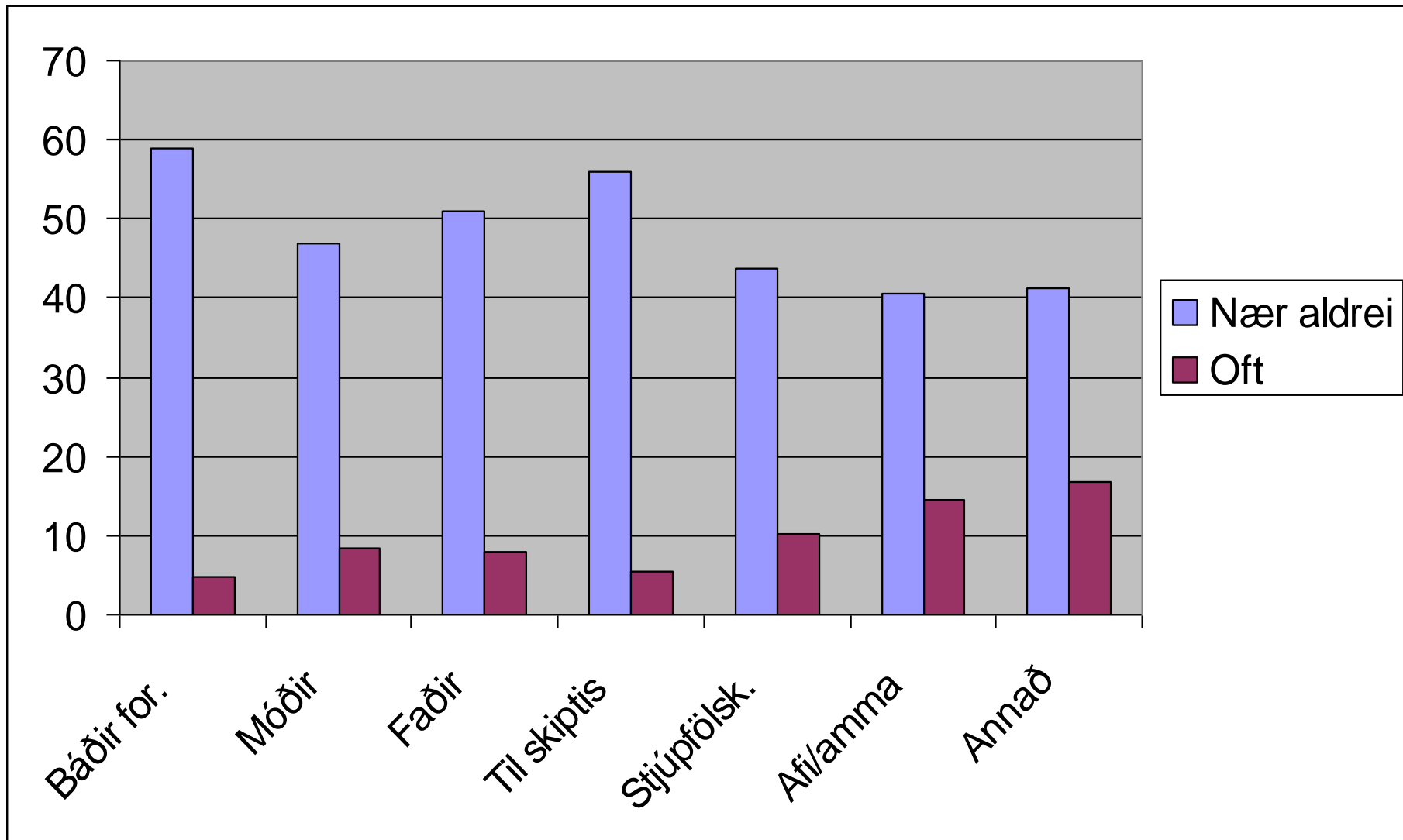
Fjölskyldugerðir í 8.-10. bekk, %

	8. bekk	9. bekk	10. bekk
■ Báðir foreldrar.....	70	68,3	68,6
■ Móðir.....	14	15,6	14,5
■ Faðir.....	1,7	2,2	2,3
■ Til skiptis hjá foreldr....	6,6	5,1	3,7
■ Stjúpfjölskylda.....	5,8	6,4	8,3
■ Hjá afa og ömmu.....	0,7	0,6	0,7
■ Annað.....	1,1	1,7	1,9

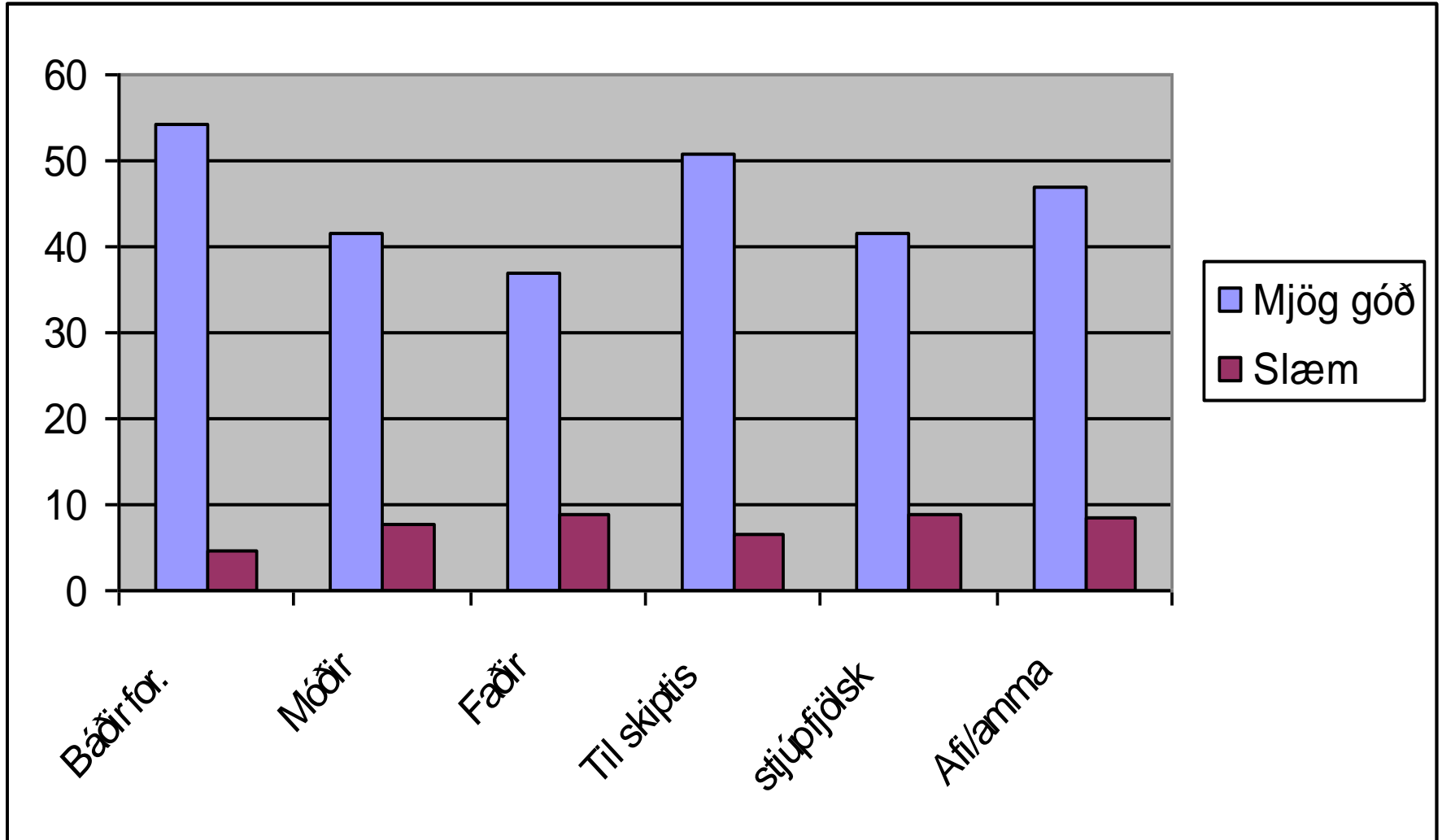
Ég er ánægður með líf mitt

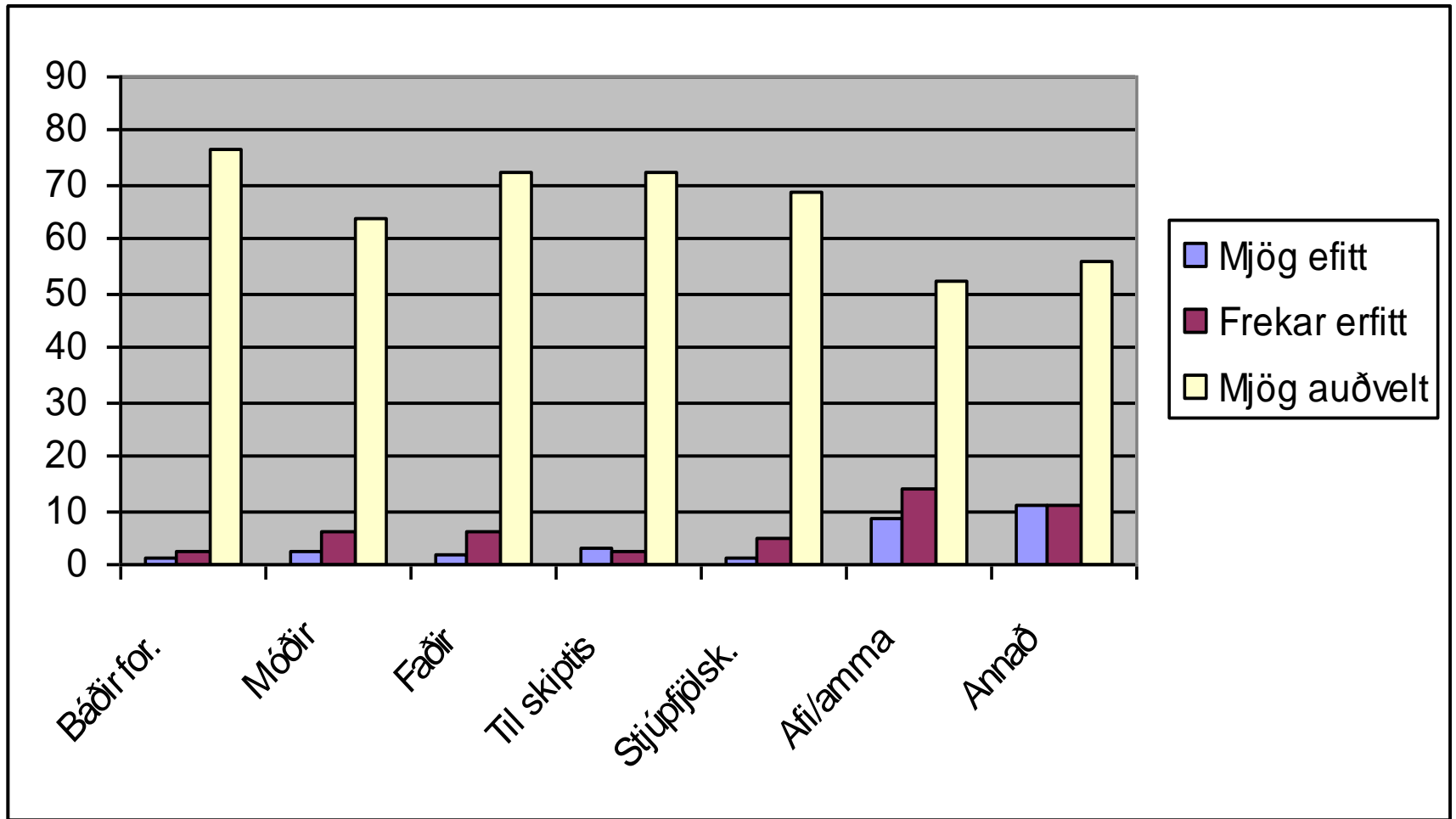
Niðurdregin eða döpur

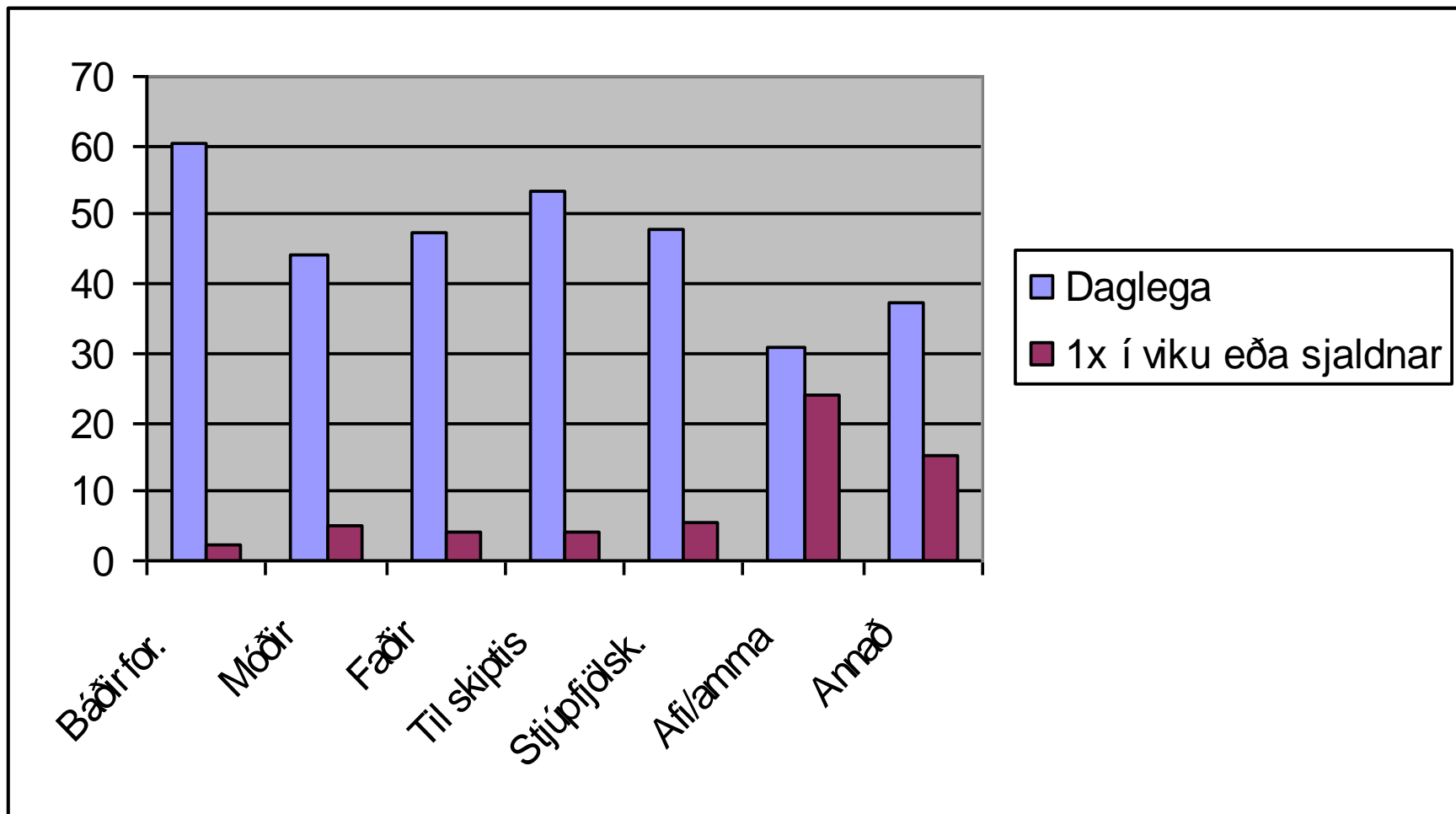
Hversu góð er andleg heilsa þín?

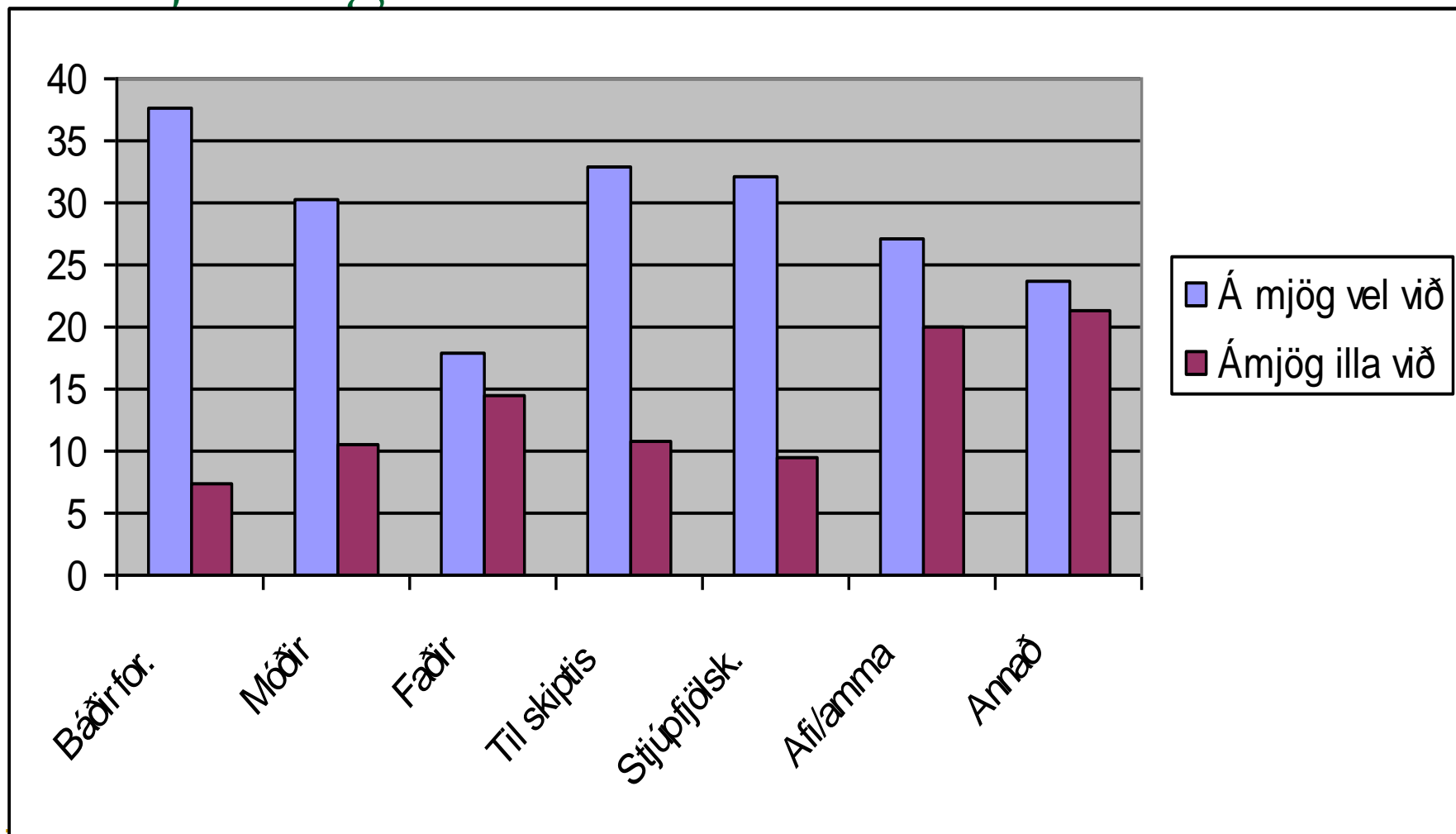
Hve auðvelt/erfitt er fyrir þig að fá umhyggju og hlýju frá foreldrum þínum?

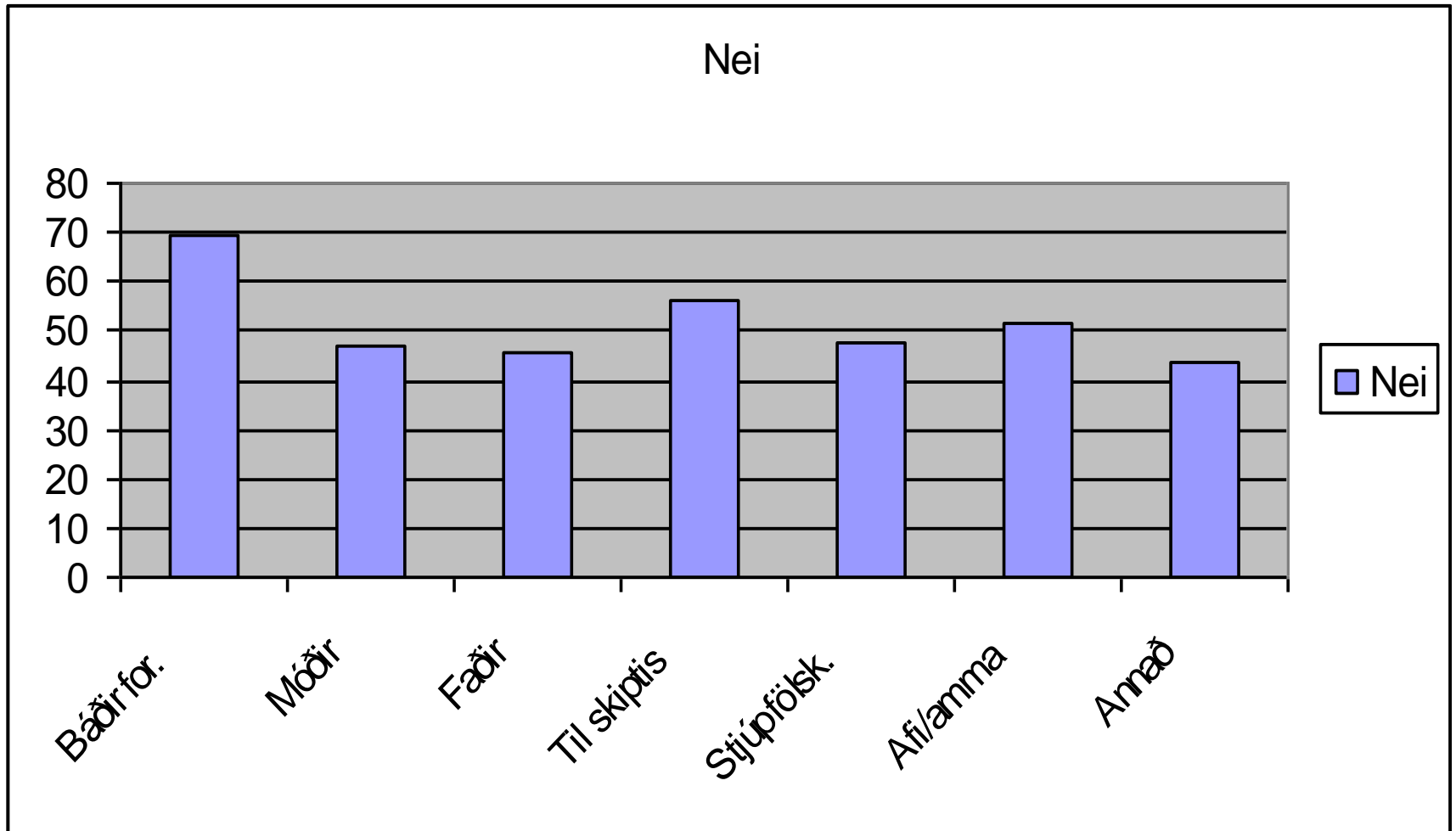
Hve oft borðar þú kvöldmat með foreldrum þínum?

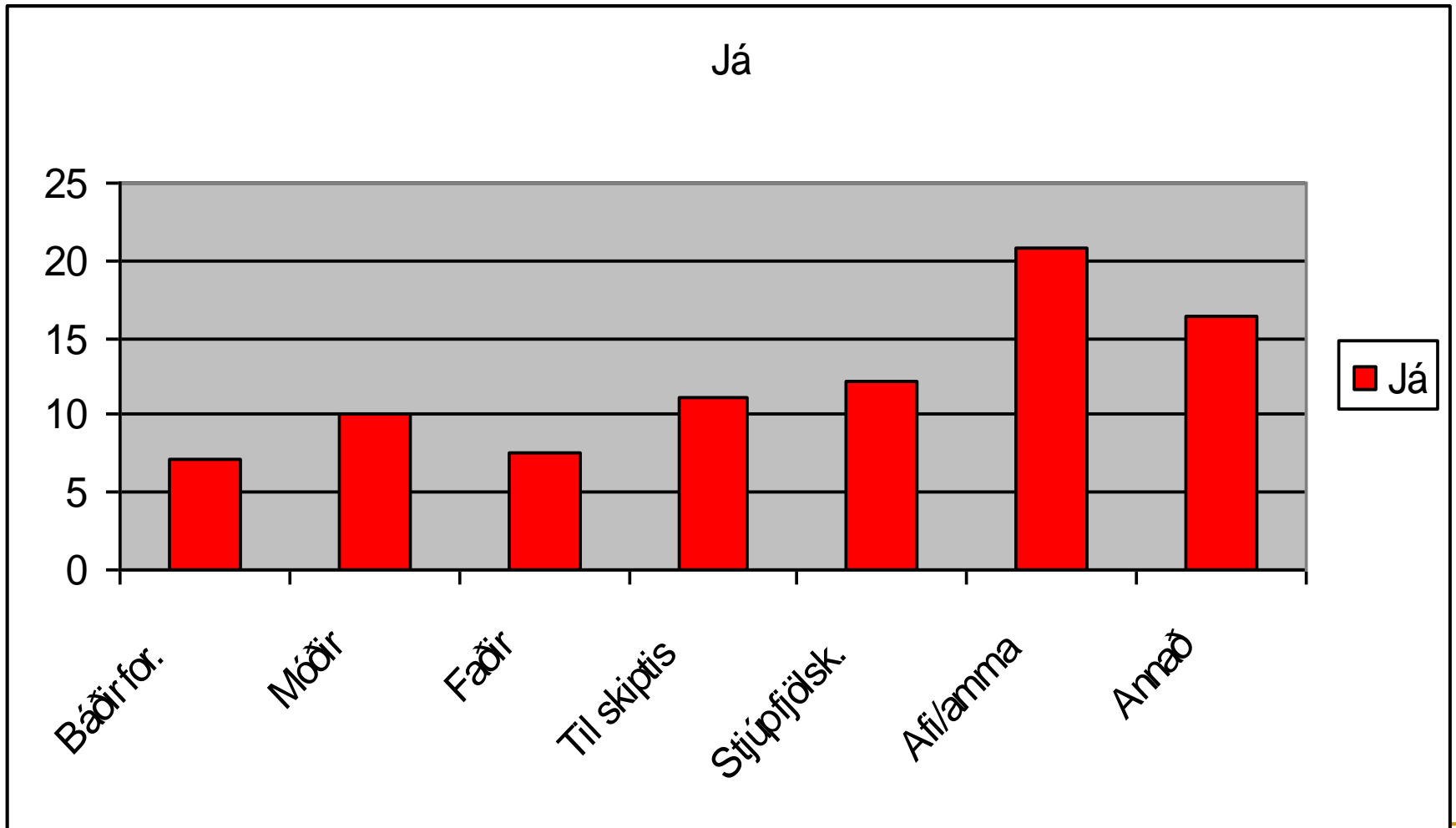
Foreldrar mínir fylgjast með því með hverjum ég er á kvöldin

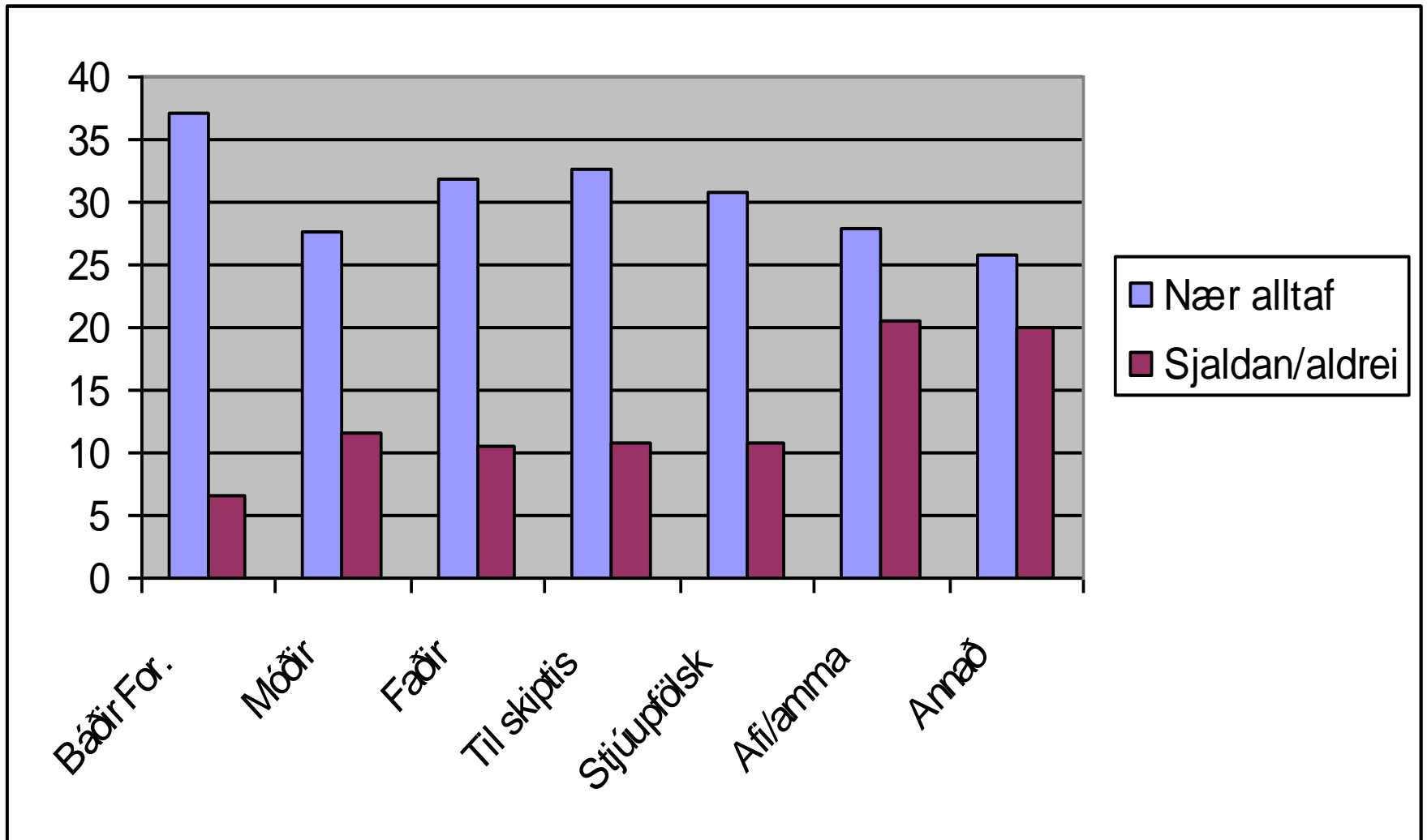
Hefur þú rifist alvarlega við foreldra þína?

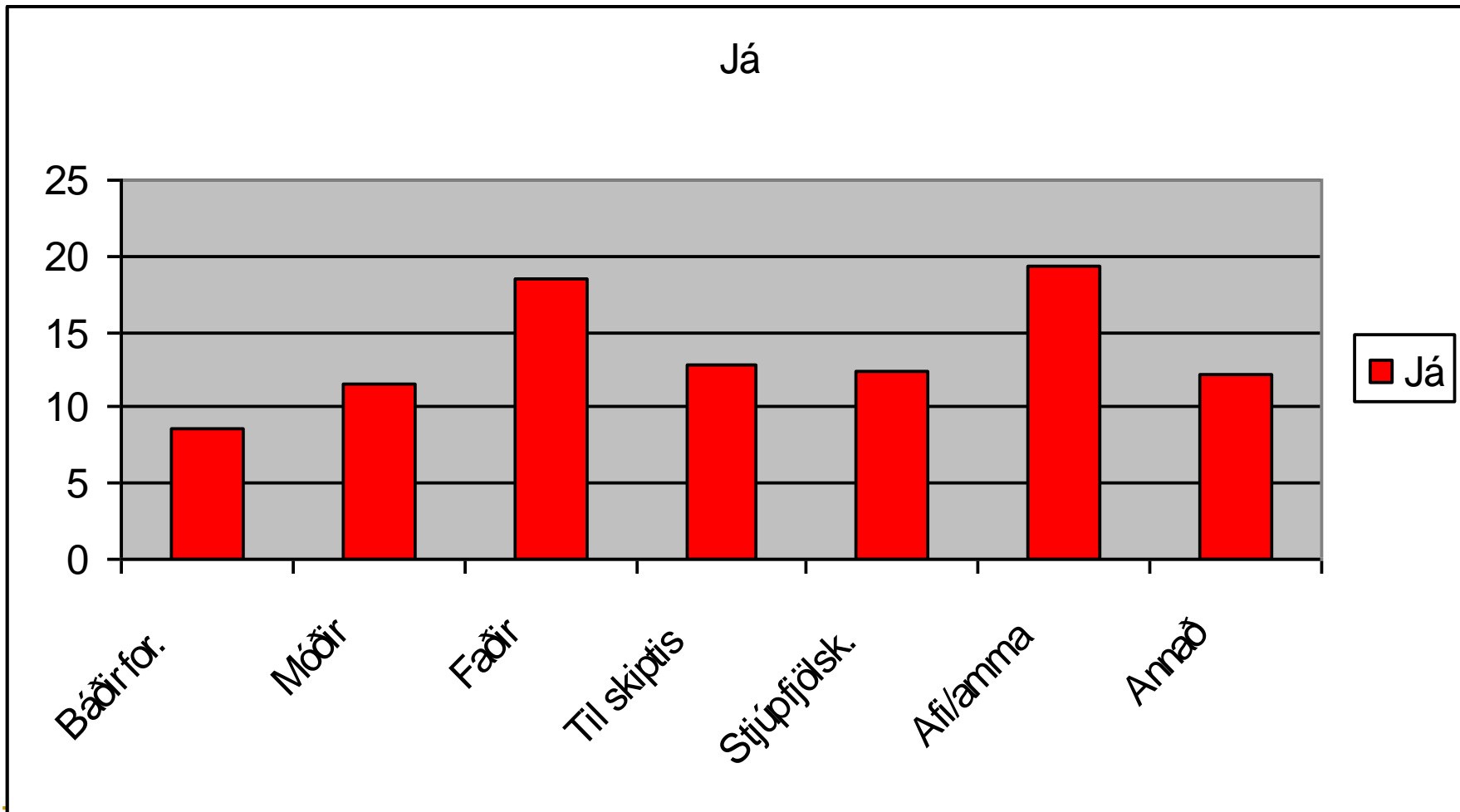
Hafnað af vinum/vinkonum á sl. 30 dögum.

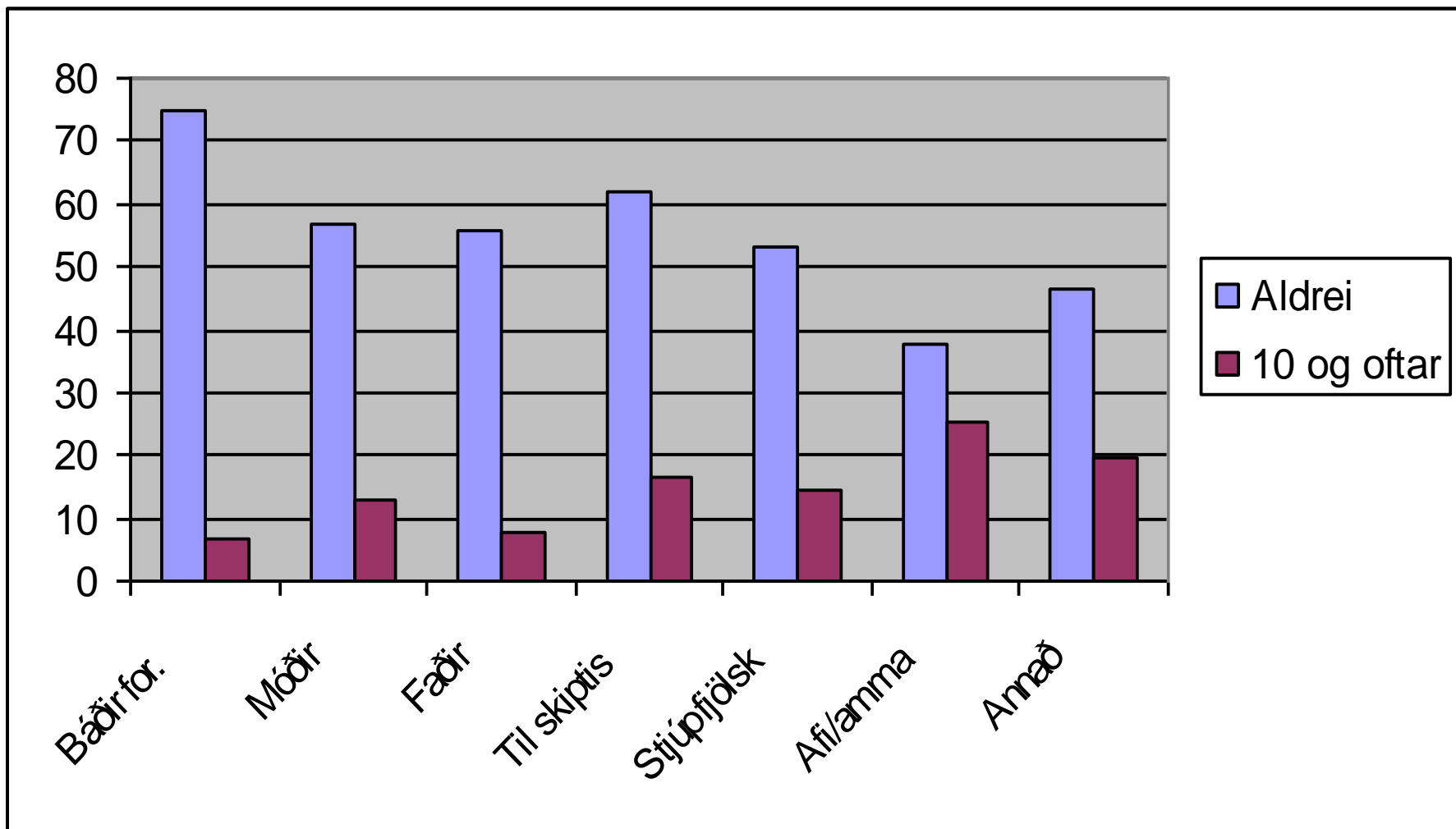
Mér semur vel við kennarana

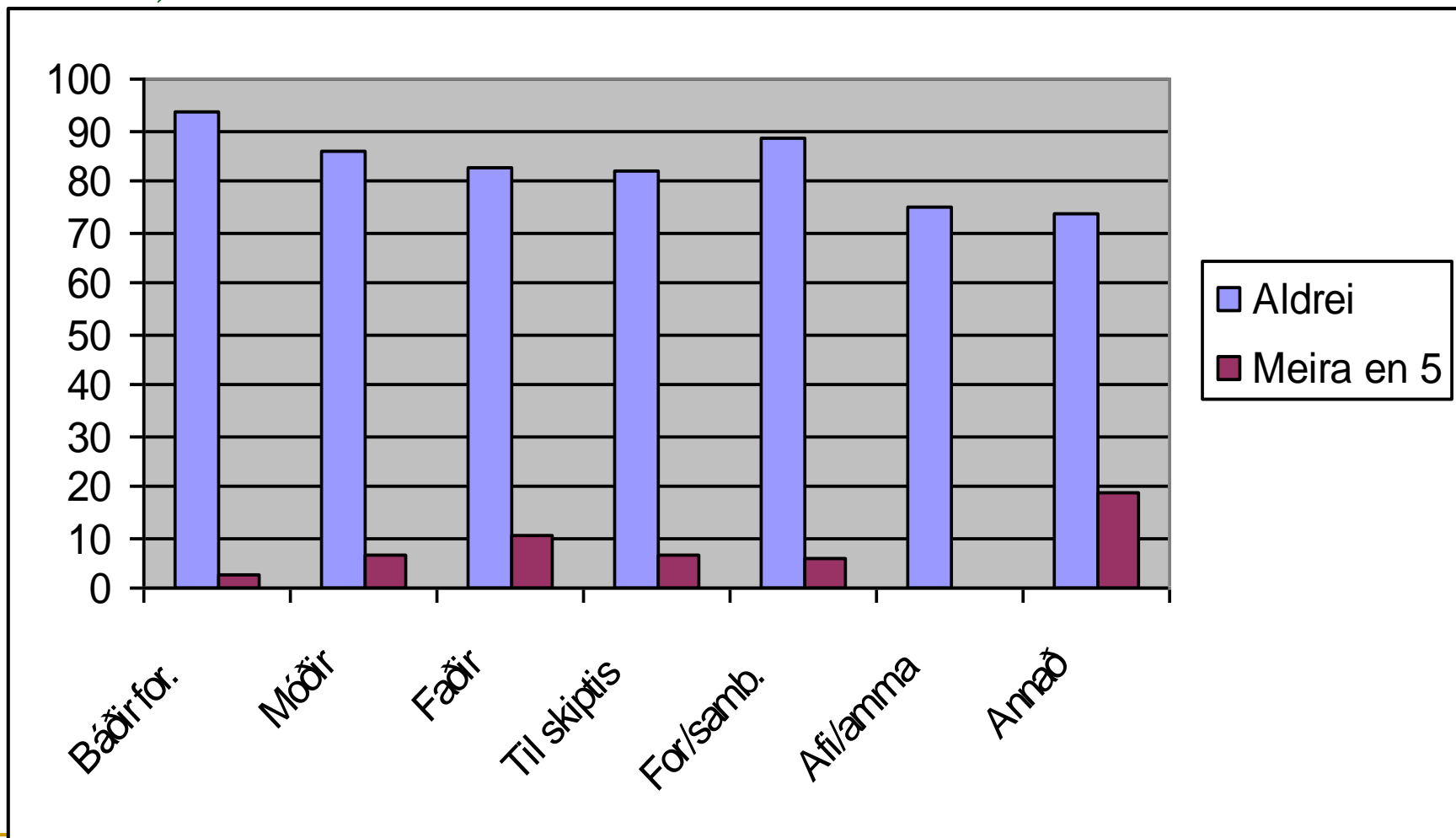
Vískað úr skólastofu eða send til skólastjóra á sl. 12 mánuðum

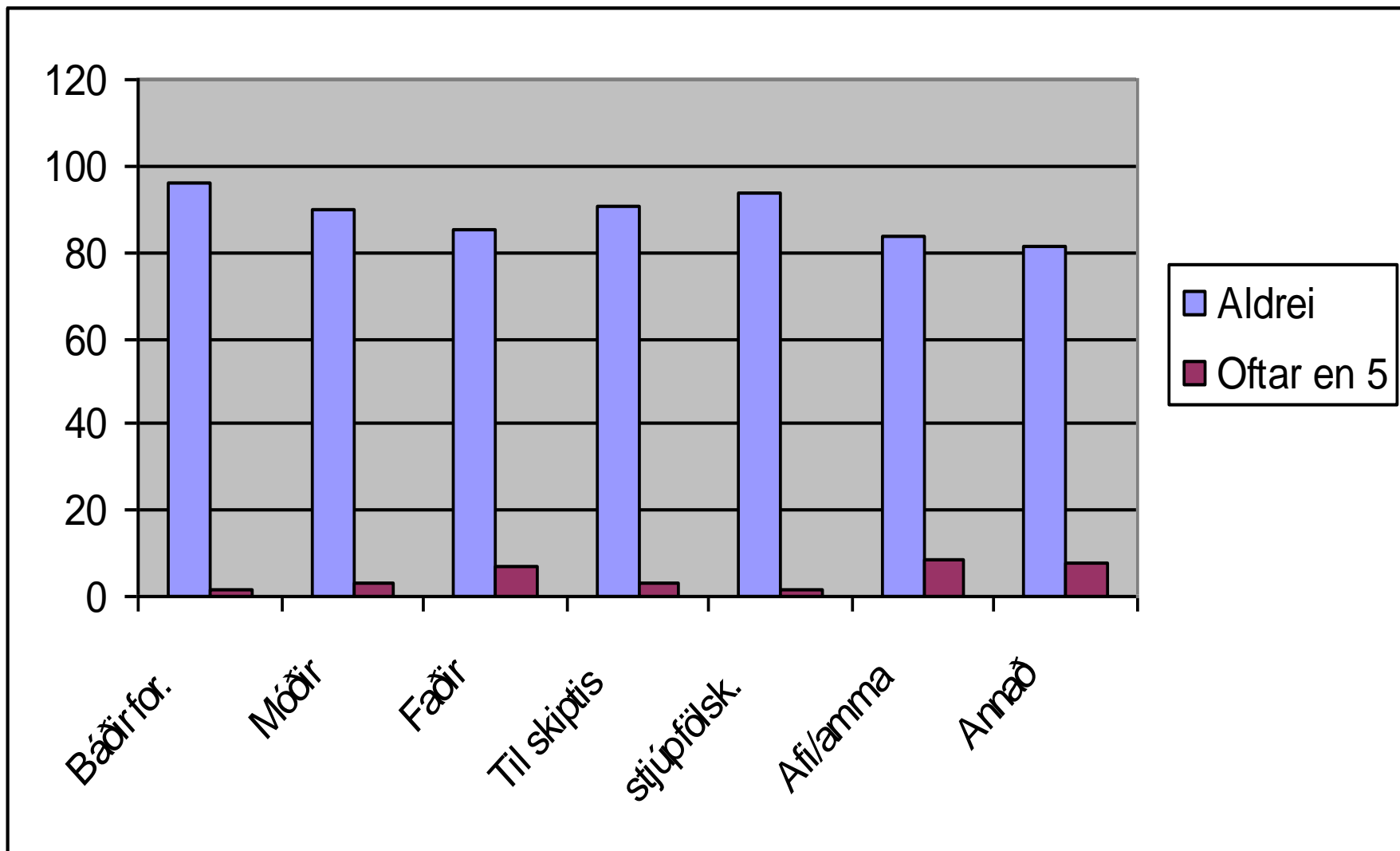
10. bekkur. Hve oft hefur þú orðið drukkinn um æfina?

10.bekkur. Hve oft hefur þú notað marijuana?

10. bekkur. Hve oft hefur þú notað hass?

Helstu heimildir

- Álfgeir L. Ásgeirsson: Fjölbreytt fjölskyldugerð. Í Áfram ábyrg, Kjalarnesprófastsdæmi 2007
- Ársæll Már Arnarson og Þóroddur Bjarnason: Jafnt til skiptis. Í Gunnar og fl. ritstj. Rannsóknir í félagsvísindum IX Fél.vís.st. HÍ 2008. Einnig fyrirlestur frá 2008: Jafnt hjá báðum.
- Benedikt Jóhannsson: Börn og skilnaður Skálholtsútgáfan 2004
- Benedikt Jóhannsson: Börn og Fjölskylduaðstæður 2006 Sjá <http://kirkjan.is/fjolskylduthjonusta/greinar>

Helstu heimildir, frh.

- Benedikt Jóhannsson: Óbirt könnun frá 2010
- Guðlaug Magnúsdóttir: Skilnaður og fjölskyldubreytingar frá sjónarhól barna. MSW ritgerð frá HÍ 2008
- <http://hagstofan.is/Hagtolur/Mannfjoldi/Giftingar-og-skilnadir>
- Sigrún Júlíusdóttir og Jóhanna R. Arnardóttir: Sameiginleg forsjá... Tímarit lögfræðinga. Des. 2008
- Sigrún Júlíusdóttir, Jóhanna R. Arnardóttir og Guðlaug Magnúsdóttir: Ungmenni og ættartengsl, Rannsóknarsetur í barna- og fjölskylduvernd og Háskólaútgáfan 2008